HARMELET-ÜBNÜ YAHYÂ

Büyük fıkıh ve hadîs âlimlerinden. Künyesi, Ebû Abdullah'dır. 166 (m. 782)'de Mısır'da doğup, 243 (m. 858)'de yine orada vefât etti. Şafiî mezhebi âlimlerinden olan Harmelet-übnü Yahyâ (radıyallahü anh), Abdullah bin Vehb, İmâm-ı Şafiî, Eyyûb bin Süveyd er-Remlî, Bişr bin Bekir ve birçok âlimden ilim öğrenip, hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir.

İmâm-ı Müslim, İbn-i Mâce, Ebû Dücâne, Ahmed bin İbrâhîm el-Mısrî, Ebû Abdurrahmân, Ahmed bin Osman ve pek çok âlim de Harmele'den rivâyette bulunmuşlardır. Zamanın vâlisi, büyük âlim ve muhaddis Abdullah bin Vehb'i kadı (hâkim) yapmak istiyor, o ise bunu kabûl etmiyordu. Vâli ise onu kadı yapmakta ısrar ediyor ve arattırıyordu. O da bir yere gizlenmişti. İşte bu sırada Harmelet-übnü Yahyâ, Abdullah bin Vehb'in yanında bulunduğundan çok istifâde etmiş, en fazla hadîs-i şerîf ondan yazmıştır.

İmâm-ı Şafiî'den rivâyetinde, İmâm-ı Şafiî buyurdu ki:

"Farzları yaptıktan sonra, insanı Allahü teâlâya yaklaştıran amellerin en üstünü ilim öğrenmektir."

Harmele; Abdullah bin Vehb'den şöyle rivâyet etti. Sa'îd bin Zeyd bin Amr bin Nüfeyl'in evinin bir kısmında, Ervâ denen bir kadın, hakkı olduğunu iddia edip, kadıya başvurdu. Bunun üzerine, Sa'îd bin Zeyd: "Evi tamamen ona bırakınız, tamamı onun olsun. Ben Resûlullahtan (aleyhisselâm) işittim: "Kim haksız yere bir karış yer alırsa, kıyâmet gününde yedi kat yer boynuna dolanacaktır" buyurdu, dedi. Sonra "Allahım, eğer bu kadın yalancı ise; gözlerini kör et ve kabri de evi olsun" diye

duâ etti. Daha sonra o kadın kör oldu, elleriyle duvarları yoklayarak yürürdü ve “Bana Sa’îd bin Zeyd’in bedduâsı tuttu” derdi. Daha sonra, bir gün evde dolaşırken, evinde bulunan kuyuya düşüp, bu kuyu onun kabri oldu.

Harmelet-übnü Yahyâ’nın rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerden ba’zıları:

“Kim bana itaat ederse, Allahü teâlâya itaat etmiş olur. Kim bana isyan ederse, Allahü teâlâya isyan etmiş olur. Kim de benim emrime isyan ederse, bana isyan etmiş olur.”

“Sarhoşluk veren her içki haramdır.”

“Vaktiyle bir adam, insanlara borç para verir, hizmetçisine de, bir fakîre gidersen, onun borcunu siliver, ondan birşey isteme. Umulur ki, Allahü teâlâ bizi affeder, derdi. Nihâyet bu zât Allahü teâlâya kavuştu. Allahü teâlâ da onu affetti.”

Harmele (radıyallahü anh) İmâm-ı Şafiî’den (radıyallahü anh) rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte, Peygamberimiz (aleyhisselâm) buyurdu ki: “Humma (sıtma) hastalığındaki hastanın ateşi, Cehennem hararetindedir. Onu su (içmesi) ile söndürünüz.”

“Her kim, Allaha ve âhıret gününe imân ediyorsa, ya hayır söylesin veya sussun. Ker kim Allaha ve âhıret gününe îmân ediyorsa, komşusuna ikram etsin. Her kim Allaha ve âhıret gününe îmân ediyorsa, misâfirine ikram etsin.”

“Her Peygamberin Allaha duâ ettiği bir duâsı vardır. Ben de inşâallah duâmı, kıyâmet gününde ümmetime şefaat için saklamak istiyorum.”

“Her kim sıdk ile Allahtan şehîdlik dilerse, Allah onu şehîdlerin menziline ulaştırır. Velev ki, yatağında ölmüş olsa bile.”

“Sakın sizden biriniz sol eliyle yemesin ve onunla içmesin. Çünkü, şeytan sol eliyle yer, sol eliyle içer.”

“Ben size neyi yasak edersem ondan sakının, neyi emredersem gücünüz yettiği kadar ona yapın. Sizden öncekileri, ancak çok suâlleri ve Peygamberleri üzerinde ihtilâfları helak etmiştir.”

“Her kim rızkının bollaştırılmasını ve ecelinin geciktirilmesini arzu ederse, sıla-i rahm yapsın.”

“Yâ Âişe! Şüphesiz ki Allah refîkdir. Rıfkı sever. Sertlik gösterene ve hiç kimseye vermediğini, yumuşak davranana verir.”

“İnsanların en kötülerinden, bir yüzle şunlara, bir yüzle, bunlara gelen, iki yüzlüyü bulacaksınız.”

“Müslümanın müslüman üzerinde beş hakkı vardır: Selâmına cevâb vermek, hastasını dolaşmak, cenâzesinde bulunmak, da’vetine gitmek, aksırdığı zaman elhamdülillah deyince yerhamükellah demek.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-2, sh. 127

2) Târîh-i Bağdâd cild-8, sh. 86

3) Tehzîb-üt-tehzîb cild-2, sh. 229

4) Vefeyât-ül-a’yân cild-2, sh. 64

5) Mîzân-ül-i’tidâl cild-1, sh. 472

6) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 476

7) El-A’lâm cild-2, sh. 174